

Recensie: Peter Vermeulen

Hugo Borst: 'Ma', uitgeverij Lebowski, Amsterdam, 2015. ISBN: 9789048826704
Dementie/Ouderdom/ED/AG/1) Zie ook www.hugoborst.nl

Soort boek/ziekte/stijl: Bundel met korte verhaaltjes die deels zijn ontleend aan zijn wekelijkse kroniek in AD Magazine, uit elders verschenen stukken van de auteur en er zijn nieuw geschreven stukjes aangevuld met herinneringen aan zijn jeugd.

Over de auteur: Hugo Borst (1962) is schrijver, columnist, redacteur en voetbalcriticus. Hij schreef onder andere de bestsellers 'De Coolsingel bleef leeg', 'Over vaders en zonen', 'Schieten op Volkert van der G.' en 'O, Louis'. Vanaf 1994 is Hugo Borst verbonden aan het voetbaltijdschrift 'Hard Gras' en per augustus 2013 is hij mede-presentator van de zondagse NOS-uitzending van 'Langs de lijn'. Samen met Sander de Kramer richtte Hugo Borst de Sunday Foundation op, die onder andere opkomt voor de rechten van kinderen in Sierra Leone.

Beschrijving: Een tragikomisch portret van en tegelijk eerbetoon aan de aftakelende geest van de moeder van Hugo Borst, haar mantelzorger. Aanvankelijk woont zij nog thuis, maar uiteindelijk komt mevrouw Borst in een verpleegtehuis terecht. In de tussentijd zijn we getuige van de teloorgang van zijn moeder die lijdt aan Alzheimer. Er zijn nog momenten dat zij beseft wat er met haar aan de hand is, maar langzaamaan raakt zij vervreemd van zichzelf en haar omgeving.

Wat viel op: Kleine tafereeltjes vol liefdevolle observaties. In die subtiele waarnemingen zie je de verandering. Er stijgt ook een aangenaam soort melancholie en kwetsbaarheid op uit de verhalen wanneer herinneringen van vroeger – aan zijn moeder, maar ook aan zichzelf - worden opgehaald. Mooie beschrijvingen van zijn moeder in haar kracht, maar ook bezorgde, soms zelfs machteloze observaties van een oude vrouw die het lot niet kan tegenhouden. Het is pijnlijk om te lezen hoe ma zichzelf soms bewust is van haar dementie, het maakt de ontluistering tastbaar. De bundel gaat ook over afscheid. Blijkbaar gaan alle kinderen met hun ouders door een vergelijkbare fase heen. Het is het onvermijdelijke loslaten van datgene waar we letterlijk en figuurlijk het meest mee zijn verbonden, onze ouders. Het maakt de hele bundel licht weemoedig, ontroerend en oh, zo herkenbaar. Het is allemaal prachtig opgeschreven, want Hugo Borst is oprecht in zijn liefde voor zijn moeder en daarom raakt het. Wat nog meer raakt is dat wat hij omschrijft als 'haar waarachtige hunkering naar een genadeklap'. Oud worden klinkt heel aanlokkelijk, maar voor wie alle controle verliest, zoals bij zijn moeder het geval is, is het beslist geen pretje. Het ontroerende portret van ma op het omslag spreekt boekdelen.

Citaten:

Pg. 32: 'Ze zeggen wel dat wanneer je ouders dementeren de rollen omkeren: jij zorgt voortaan voor je ouders. Die vergelijking gaat mank. Een ouder weet wat goed is voor zijn kleine kind en kan het desnoods dwingen. Pakweg vijftig jaar later weet dat grote kind wat goed is voor zijn dementerende ouder, maar van dwang kan en mag geen sprake zijn.'

Pg. 87: 'Rond haar vijftigste ontwikkelde ma plotseling angsten. Het is niet dat het leven onleefbaar werd, maar wie alleen uit het raam de horizon kan beschrijven of hooguit een paar keer per maand de snelweg richting Driebergen pakt (daar stond het weekendhuisje van pa en ma), die weet dat ze zichzelf beperkt. En wie zichzelf tekortdoet, wie ongelukkig is, gaat zich afreageren op naasten.'

Pg. 127: 'Sandra vertelt dat ma zichzelf had aangekleed. Ze had een kleurige blouse aan. Daaroverheen droeg mijn moeder haar bh, alsof dat de nieuwste mode was. Ma luister naar Sandra en slaat bij de clou haar hand voor haar mond. Ze kan de absurde situatie niet geloven en lacht smekelijk.'

Recensies:

Mijke44 (Bol.com): 'Ik vind 'Ma' een prachtig portret van een liefdevolle moeder-zoon relatie, die verandert onder invloed van de mensonterende ziekte Alzheimer.'

Guus Bauer (Tzum literair weblog): 'Het verloop van de ziekte in een notendop. Wat elke keer weer opvalt wanneer je met dementie wordt geconfronteerd, is het improvisatietalent en het doorzettingsvermogen dat de mantelzorgers steeds maar moeten op zien te brengen, terwijl degene die lijdt aan Alzheimer zelf minder verandering kan verdragen, of eigenlijk helemaal niet.'

<http://www.nu.nl/cultuur-overig/4166454/boekrecensie-4-sterren-ma-van-hugo-borst.html> Anne Jongeling: ' Aan het begin van het boek woont ze nog op zichzelf, aan het eind zit ze in een verpleeghuis. Wat er in de tussentijd gebeurt, het proces waarin zij langzaam vervreemd raakt van zichzelf en haar omgeving, is in sobere, heldere zinnen beschreven, opgedeeld in hoofdstukjes die eerder als kroniek in het *Algemeen Dagblad* verschenen. *Ma* is een eerbetoon aan de moeder van de auteur. (...)Hij schrijft met warmte, niet met melodrama over de manier waarop hij en zijn broer, met de respectievelijke echtgenotes, de zorg voor Ma op zich nemen, zo lang als het gaat. (...)In *Ma* is op een eerlijke en tedere manier het verhaal vervat van de vrouw die haar eigen verhaal aan het kwijtraken is.'

http://www.npogezond.nl/tv-uitzending/g24_3396/Boek-Ma-Hugo-Borst

Meer informatie:

<http://www.alzheimer-nederland.nl>